

Konkordát s Pruskem (1929) – výňatky

(kurzívou jsou v konsolidovaném textu smlouvy vyznačeny texty dodatkového protokolu vztahující se k jednotlivým článkům)

Slavnostní smlouva neboli konkordát mezi Svatým stolcem a Pruskem

Článek 2

1. Současná diecézní organizace a členění katolické církve v Prusku zůstávají nedotčena s výjimkou níže uvedených výjimek.

2. V Cáchách se znovu zřizuje biskupský stolec a kolegiální kapitula se mění na katedrální. K diecézi Cáchy bude příslušet správní okrsek Cáchy a okresy Grevenbroich, Gladbach, M.Gladbach, Rheydt, Krefeld (město a venkov) a Kempen. Diecéze bude patřit do církevní provincie Kolín.

3. K diecézi Osnabrück budou přičleněna misijní území doposud spravovaná jejím biskupem. Bude patřit do církevní provincie Kolín.

4. Biskupskému stolci v Paderbornu se propůjčuje metropolitní charakter; tamější katedrální kapitula se stává metropolitní kapitulou. K paderbornské církevní provincii budou kromě arcidiecéze Paderborn náležet diecéze Hildesheim a Fulda. Paderbornská diecéze přenechává diecézi Fulda okresy svého komisariátu Heiligenstadt a svého děkanátu Erfurt.

5. Diecéze Fulda přenechává okres hrabství Schaumburg a jí dosud příslušící část města Frankfurt diecézi Limburg. Stejně jako diecéze Fulda, i diecéze Limburg se vyčleňuje ze svého dosavadního metropolitního svazku a přičleňuje se k církevní provincii Kolín.

6. Biskupský stolec Vratislav se stává sídlem metropolitní, vratislavská katedrální kapitula je povýšena na metropolitní kapitolu. Území delegatury Berlín dosud podřízené vratislavské diecézi se stává samostatnou diecézí, jejíž biskup a katedrální kapitula budou mít sídlo u kostela sv. Hedviky v Berlíně. Ve Schneidemühl [dnes polské město Pila] se dosavadní západní části arcidiecéze (Hnězdno-) Poznaň spravované apoštolským administrátorem zřizují jako *praelatura nullius*. Území Pomesanien [dnes polsky *Pomezania*], náležící dříve k diecézi Kulm [dnes polské město *Chełmno*], nyní spravované biskupem z Ermland [dnes polské město *Warmia*] jako apoštolským administrátorem, se připojuje k diecézi Ermland. Diecéze Ermland a Berlín budou spolu s arcidiecézí Vratislav tvořit vratislavskou církevní provincii.

7. Katedrální kapitolu v Cáchách bude tvořit probošt, šest sídelních kanovníků, čtyři nesídelní kanovníci a šest vikářů; katedrální kapitolu v Berlíně probošt, pět sídelních kanovníků, jeden nesídelní kanovník a čtyři vikáři; katedrální kapitolu v Frauenburg [dnes polské město *Frombork*] probošt, děkan, šest sídelních kanovníků, čtyři nesídelní kanovníci a čtyři vikáři. V metropolitní kapitule ve Vratislavi se ruší dosavadní místo vyhrazené proboštovi od sv. Hedviky v Berlíně. V Hildesheimu a Fuldě bude do budoucna počet sídelních kanovníků činit pět.

8. Jeden z nesídelních kanovníků metropolitních kapitul ve Vratislavi a Kolíně a katedrální kapituly v Münsteru má být vybrán z profesorů teologické fakulty příslušné arcidiecéze nebo diecéze.

9. Eventuální potřebné zřízení nových diecézí nebo církevních provincií nebo jiné změny diecézní struktury v budoucnosti zůstávají vyhrazeny budoucí doplňkové smlouvě. Tato forma se nevyžaduje u změn hranic učiněných pouze v zájmu místní duchovní správy.

10. Pro podporu diecézního biskupa bude v budoucnosti arcibiskupským stolcům v Kolíně, Vratislavi a Paderbornu a biskupským stolcům v Trevíru, Münsteru a Cáchách přidělen jeden pomocný biskup, jmenovaný Svatým stolcem na žádost diecézního biskupa. Podle potřeby mohou být stejným způsobem dáni pomocní biskupové výše jmenovaným i ostatním diecézím. Pomocnému biskupovi může být určeno sídlo odlišné od sídla diecézního biskupa teprve po projednání s pruskou vládou.

Článek 6

1. Po zjištění uprázdnění arcibiskupského nebo biskupského stolce dodají jak příslušná metropolitní nebo katedrální kapitula, tak pruští diecézní arcibiskupové a biskupové Svatému stolci seznam kanonicky vhodných kandidátů. Po prozkoumání těchto seznamů určí Svatý stolec kapitule tři osoby, z nichž kapitula svobodným a tajným hlasováním zvolí jednoho za arcibiskupa nebo za biskupa. Svatý stolec neustanoví arcibiskupem nebo biskupem nikoho, ohledně něhož by se kapitula po volbě neujistila u pruské vlády, že proti němu nejsou výhrady politického rázu.

2. Na sestavování seznamu kandidátů a na volbě se podílí nesídelní kanovníci.

Článek 7

Svatý stolec nebude jmenovat za *praelatus nullius* a koadjutora diecézního biskupa s právem nástupnictví nikoho, aniž se předem ujistí dotazem u pruské vlády, že proti kandidátovi nejsou výhrady politického rázu.

Článek 8

(1) Dignity v metropolitních a katedrálních kapitulách propůjčuje Svatý stolec, a to ta, že kde existují dvě dignity, první (probošt) propůjčuje na žádost kapituly, druhou (děkan) na žádost diecézního biskupa, při propůjčení jen jedné dignity (probošt nebo děkan) střídavě na žádost kapituly a diecézního biskupa.

2. Kanonikáty kapitul obsazuje biskup střídavě po vyslechnutí kapituly a s jejím souhlasem. Střídání se uplatní odděleně u sídelních a nesídelních kanovníků.

3. Dómské vikáře jmenuje diecézní biskup po vyslechnutí kapituly.

Článek 9

(1) Vzhledem k státní dotaci, garantované touto smlouvou diecézím a diecézním zařízením, bude za ordináře arcidiecéze nebo diecéze nebo za *praelatus nullius*, pomocného biskupa, člena katedrální kapituly, dómského vikáře, člena diecézního úřadu a za direktora nebo učitele diecézního vzdělávacího zařízení jmenován jen duchovní, který:

- a) je německé státní příslušnosti,
- b) má odpovídající vysvědčení, které ho opravňuje ke studiu na německé univerzitě,
- c) absolvoval minimálně tříleté filosoficko-teologické studium na německé státní vysoké škole nebo podle čl. 12 v biskupském semináři určeném k vědeckému vzdělávání duchovních nebo na některé z papežských vysokých škol v Římě.

Dodatkový protokol k čl. 9 odst. 1 písm. c):

Absolvování teologicko-filosofického studia na rakouské státní univerzitě, odpovídajícího zásadám pro jiné humanitní obory, se uznává jako rovnocenné studiu na německé státní vysoké škole.

(2) Při shodě církevní i státní strany může být od požadavků zmíněných v odst. 1 pod písmeny a), b) a c) odhlédnuto; zejména může být uznáno studium na jiných vysokých školách v německy mluvících oblastech, než jaké jsou uvedeny pod písmenem c).

(3) Alespoň dva týdny před zamýšleným ustanovením duchovního za člena katedrální kapituly nebo za direktora nebo vyučujícího diecézního semináře bude příslušná církevní autorita informovat vládu o svém záměru a – se zvláštním ohledem na odst. 1 tohoto článku a případně na čl. 12 odst. 2 – o personálních

duchovního. Obdobné oznámení se učiní hned po ustanovení dočasného správce diecéze (prelaty), pomocného biskupa a generálního vikáře.

Dodatkový protokol k čl. 9 odst. 3 věta 1.:

Toto nezakládá právo veta ze strany státu.

Článek 10

(1) Diecézní biskupové (*praelatus nullius*) budou požadovat po duchovních, kterým má být trvale svěřen úřad faráře, naplnění podmínek uvedených v čl. 9 odst. 1 písm. a) až c), a pro jmenování ostatních duchovních do duchovní správy alespoň podmínky uvedené pod písm. a) a b). Na oba případy se vztahu čl. 9 odst. 2.

2. V případě trvalého pověření farního úřadu bude diecézní biskup (*praelatus nullius*) hned po jmenování informovat vládu o personálních duchovního se zvláštním ohledem na odst. 1 tohoto článku.

V Berlíně dne 14. června 1929.

+ Eugenio Pacelli
arcibiskup sardský, apoštolský nuncius

Dr. Otto Braun
pruský ministerský předseda

Dr. Carl Heinrich Becker
pruský ministr pro vědu, umění a vzdělání

Dr. Hermann Höpker-Aschoff
pruský ministr financí